

NOTAT

2. juni 2020

TILBAGE TIL KONFERENCEN OM EUROPAS FREMTID

Kontakt:

**Projektmedarbejder,
Emilie Bugge Rønnstad
+45 33 13 07 30
ebr@thinkeuropa.dk**

**Projektmedarbejder,
Malthe Ancher-Jensen
+45 33 13 07 30
maj@thinkeuropa.dk**

RESUME Efter at have være lagt i respirator af coronavirussen har Konferencen om Europas fremtid nu fået nyt liv. Det skete på et fælles pressemøde om genopretningen af Europa med Angela Merkel og Emmanuel Macron den 18. maj 2020. Her stod det klart, at Konferencen kunne blive det lange svar på krisen og danne rammen for en diskussion af, hvilket Europa borgerne ønsker – nu med særligt fokus på sundhed og EU's respons på krisen.

Ideen om at inddrage EU's borgere i en større proces, som skal være med til at reformere EU og forme fremtiden for Europa blev fremsat af Macron i marts 2019, og siden gjorde kommissionsformand Ursula von der Leyen det til en af sine prioriteter med officiel startdato på Europadagen 9. maj 2020. Så ramte coronaen, og det så i første omgang ud til at være enden på Konferencen, inden den overhovedet var gået i gang.

Nu er Konferencen dog igen på tapetet og dermed også de oprindelige uenigheder: Skal den føre til traktatændringer? Og kan Europa-Parlamentet, Kommissionen og medlemslandene i Rådet blive enige om et format? Coronakrisen og et nyt fokus på sundhed kan måske være med til at danne en fælles ramme, som kan finde bred opbakning. Indtil videre er Konferencen udsat til september 2020.

HOVEDKONKLUSIONER:

- På et pressemøde den 18. maj 2020 genoplivede Angela Merkel og Emmanuel Macron Konferencen om Europa fremtiden med ambitionen om at gøre den til Europas langsigtede svar på krisen.
- Konferencen, som kommissionsformand Ursula von der Leyen i september gjorde til en af sine prioriteter, så ellers ud til at være døende, før den var kommet i gang, da coronavirussen ramte Europa.
- Konferencen skulle være startet 9. maj 2020 men er blevet udsat. Ifølge den ansvarlige kommissær, Dubracka Šuica, vil den begynde til september 2020 – tidligst.
- Konferencen lader derfor til at blive skudt i gang, mens Tyskland har det skiftende formandsskab for EU.
- De tre primære institutioner i EU, Europa-Parlamentet, Det Europæiske Råd og Kommissionen, skal sammen definere koncept, struktur, anvendelsesområde og tidsramme i en samlet erklæring. Det udestår fortsat, og der er store uenigheder.
- Europa-Parlamentet var oprindeligt den mest aktive og positive aktør i udformningen af Konferencen. Det Europæiske Råd har været mere forbeholden. Kommissionens position er et sted midt imellem.
- Der lægges op til en række borgerdialoger med repræsentativt udvalgte borgere fra medlemslandene. Konklusionerne fra dialogerne skal herefter deles offentligt, hvorefter EU-institutionerne kan tage det med videre i sit arbejde med udformning af politik og lovgivning.
- De to store og toneangivende lande Frankrig og Tyskland har budt Konferencen velkommen og er dermed blandt de mere positivt stemte medlemslande. Mange andre medlemslande er tilbageholdende og passive angående Konferencen og specielt traktatændringer, heriblandt Danmark.

I marts 2019 foreslog Frankrigs præsident Emmanuel Macron en konference, der skulle have til formål at diskutere fremtidens Europa.^{1,2} I forbindelse med sin udnævnelse som formand for Kommissionen videreførte Ursula von der Leyen idéen, og den fremgår konkret som "Konferencen om Europas fremtid" i den *Agenda for Europe* med politiske prioriteter for Kommissionen, som von der Leyen fremlagde i september 2019.³ Ideen var nu nedfældet, og Konferencen skulle forløbe over to år med planlagt start på Europadagen den 9. maj 2020.

Så brød coronavirusen ud og lukkede Europa ned i en hidtil uset grad. Også Konferencen, som i forvejen havde fået en kølig modtagelse i flere medlemslande, blev ramt. Det syntes ikke ligefrem oplagt med store anlagte debatter om Europas fremtid midt i en overlevelseskamp – både helt konkret for borgerne i de europæiske lande men også for det europæiske samarbejde som sådan.

Coronakrisen havde altså noget nær begravet Konferencen, indtil Angela Merkel og Emmanuel Macron d. 18. maj 2020 på et fælles videopressemøde fremlagde en plan for genopretningen af Europa, hvor Konferencen nu var genoplivet som et vigtigt element. Konferencen skulle være det langsigtede svar på coronakrisen, som ifølge Merkel havde udløst et endnu større behov for dialog om fremtidens EU og Europa.⁴ Merkel åbnede også for mulige traktatændringer – et centralt stridspunkt mht. udformningen af rammerne for Konferencen. På et tidspunkt hvor det så ud til, at coronakrisen kunne sætte en stopper for alle visionstanker om EU, er Konferencen altså igen i spil – nu også som et forum, hvor EU's håndtering af coronakrisen kan blive diskuteret sammen med borgerne i medlemslandene.

Hvad var den oprindelige idé?

Specielt tre faktorer var afgørende for, at Konferencen oprindeligt blev bragt til live. Den første faktor og drivkraft var den franske præsident Emmanuel Macron, der i marts 2019 foreslog en konference, hvor fremtidens Europa kunne diskuteres. Dette var en del af Macrons ønske om et stort reformprojekt og en

¹ Macron wants a European convention to reform Europe, Euractiv, 21.05.2019, <https://www.euractiv.com/section/eu-elections-2019/news/macron-wants-a-convention-to-reform-europe/>.

² Parliament picks Verhofstadt for new president role, Politico, 16.01.2020, <https://www.politico.eu/article/parliament-picks-guy-verhofstadt-for-new-president-role/>.

³ A Union that strives for more - My agenda for Europe (Political Guidelines for the next European Commission 2019-2024, Ursula von der Leyen, 2019, https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_en.pdf.

⁴ Overcoming the crisis united and emerging from it stronger, The Federal Chancellor, 18.05.2020, <https://www.bundeskanzlerin.de/bkin-en/news/statement-nach-corona-kabinett-1754044>.

ambition om at inddrage de europæiske borgere i langt højere grad. Macron havde selv huset stribevis af borgermøde i Frankrig og ønskede at føre dette videre i et europæisk regi.

Den anden drivende faktor var Spitzenkandidaten-problematikken, da Parlamentet i 2019 måtte acceptere en Kommissionsformand, Ursula von der Leyen, som ikke var en Spitzenkandidat. Der har været stor uenighed om tolkningen af proceduren, siden det i Lissabontraktaten blev indskrevet, at Det Europæiske Råd skulle foreslå en kandidat til Kommissionsformandsposten *under hensyntagen* til Europa-Parlamentsvalget.⁵ Tidligere var det udelukkende op til Det Europæiske Råd at udpege en kandidat til Kommissionsformandsposten, som Europa-Parlamentet efterfølgende skulle godkende.

Parlamentet tolkede den nye bestemmelse på den måde, at formandsposten burde tilfalde spidskandidaten fra det største politiske parti i Parlamentet efter valget. Dette skete efter valget i 2014, hvor Jean Claude Juncker, som var spidskandidaten for vinderpartiet EPP, blev den nye Kommissionsformand. Dette var imidlertid ikke tilfældet ved valget i 2019, hvor Ursula von der Leyen endte med posten uden at være en Spitzenkandidat. Von der Leyen, der formelt skulle godkendes af Parlamentet, forsøgte i denne proces at imødekomme utilfredsheden ved at gøre Konferencen til en af sine prioriteter og åbne for at revidere Spitzenkandidaten-proceduren.

En tredje faktor var den høje stemmeprocent ved Europa-Parlamentsvalget i 2019, som blev set som et tegn på, at europæerne ønskede en mere aktiv rolle i EU.⁶ Derfor var den centrale idé bag Konferencen at diskutere og finde måder, hvorpå EU's borgere i højere grad kunne inddrages i EU's beslutningsprocesser. Dette er ikke en ny diskussion, da EU jævnligt har fået kritik for at lide under et demokratisk underskud. Konferencen skulle imødekomme dette og sikre større borgerinddragelse, så den demokratiske deltagelse ikke kun begrænsede sig til stemmeafgivelse ved Europa-Parlamentsvalget på EU-plan hvert femte år.

Uenighed mellem institutionerne

Europa-Parlamentet, Det Europæiske Råd og Kommissionen skulle sammen definere rammerne for Konferencen, men institutionerne var dog langt fra enige

⁵ Lissabontraktaten, Folketingets EU-Oplysning, januar 2008, https://www.eu.dk/~media/files/eu/ld_euo_lissabon_16.ashx.

⁶ Shaping the Conference on the Future of Europe, European Commission, 22.01.2020, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-conference-future-of-europe-january-2020_en.pdf.

om, hvordan Konferencen skulle tilrettelægges, og hvad målet skulle være. Der er endnu ikke kommet en fælles erklæring om Konferencen. Det eneste, der var helt sikkert, var, at Konferencen officielt skulle være blevet skudt i gang på Europadagen den 9. maj 2020 i Dubrovnik, Kroatien.

Europa-Parlamentet har været den mest engagerede institution, og var den første af de tre parter, der formulerede og vedtog en officiel holdning til initiativet i januar 2020. Som den eneste EU-institution, der er direkte valgt af EU-borgerne, fandt de, at Parlamentet burde have den ledende rolle i arbejdet med Konferencen.⁷

Kommissionen offentliggjorde sit bidrag til Konferencen en uge efter Parlamentet i papiret *Shaping the conference on the future of Europe*.⁸ Konferencen skulle være et led i Kommissionsformand Ursula von der Leyens politiske program, hvor et af punkterne var at inddrage europæerne i diskussionen af, hvordan det europæiske samarbejde skal se ud fremadrettet. Kommissionen lagde op til, at Konferencen skulle inddeles i to sideløbende dele:

Den politiske del	Den politiske del skulle fokusere på, om EU gør det, som befolkningen vil have. Der skulle tages afsæt i von der Leyen-Kommissionens seks politiske prioriteter: 1) En fælles grøn aftale, 2) Økonomi, 3) Digitalisering, 4) Fremme af den europæiske levevis 5) Et stærkere Europa i verden, samt 6) Det europæiske demokrati.
Den institutionelle del	Den institutionelle del skulle adressere emner, der er relateret til de demokratiske processer og institutionelle forhold. Her var "Spitzenkandidaten-systemet" på tale sammen med de transnationale lister, hvor kandidater til Europaparlamentsvalget stiller op på tværs af medlemslandene og ikke blot i deres respektive lande.

Rådet har forholdt sig afventende mht. Konferencen, og interessen fra flere medlemslande – herunder Danmark – har været afdæmpet. I rådskonklusionerne fra den 12. december 2019 blev det dog anført, at det kroatiske formandskab i første halvdel af 2020 skulle arbejde henimod at definere Det Europæiske Råds

⁷ European Parliament's position on the Conference on the Future of Europe, European Parliament, 15.01.2020, https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0010_EN.pdf.

⁸ Shaping the Conference on the Future of Europe, European Commission, 22.01.2020, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-conference-future-of-europe-january-2020_en.pdf.

holdning til indholdet, rækkevidden, sammensætningen og funktionaliteten af Konferencen.^{9, 10} Denne afklaring afventes dog stadig, udskudt som følge af coronakrisen. Ydermere lagde Det Europæiske Råd vægt på at indarbejde elementer i Konferencen fra den strategiske agenda for 2019-2024, som de blev enige om i juni 2019.

Generelt har der været mange forskellige holdninger til Konferencen blandt medlemslandene. Frankrig og Tyskland bød i et non-paper Konferencen velkommen og er blandt de mere positivt stemte medlemslande.¹¹ Som indledningsvis nævnt var Macron også den oprindelige initiativtager til Konferencen. Der blev i papiret lagt vægt på et bredt ejerskab blandt EU's institutioner, medlemslande og borgere. Mens Frankrig oprindeligt havde et klart ønske om at afholde Konferencen, var Tyskland en smule mere forbeholden, men ikke direkte afvisende, som flere andre medlemslande har været. Denne holdning ændrede sig dog, da kansler Merkel sammen med Macron genoplivede tanken om Konferencen i et post-corona EU.

Traktatændringer eller ej?

Et af de oprindelige store stridspunkter mellem Europa-Parlamentet, Kommissionen og Det Europæiske Råd i tilgangen til Konferencen har været spørgsmålet om traktatændringer.

Centralt for Europa-Parlamentets position har været, at de opfordrede Kommissionen og Det Europæiske Råd til at forpligte sig til at holde muligheden åben for at ændre i traktaten. Imidlertid er Europa-Parlamentet den eneste EU-institution, der også allerede inden coronakrisen har holdt døren på klem for traktatændringer, og som eksplicit nævner traktatændringer i sit udspil om Konferencen. Spitzenkandidat-processen har været højt på ønskelisten, hvad angår ændringer i en ny traktat, men der var også diskussion om transnationale

⁹ Programme of the Croatian Presidency og the Council of the European Union, Croatian Presidency, 2020, https://vlada.gov.hr/UserDocsImages/Vijesti/2019/12%20prosinac/31%20prosinca/web_FINAL_PROGRAMME_EN_FINAL.pdf.

¹⁰ European Council meeting (12 December 2019) – Conclusions, European Council, 12.01.2019, <https://www.consilium.europa.eu/media/41768/12-euco-final-conclusions-en.pdf>

¹¹ Conference on the Future of Europe Franco-German non-paper on key questions and guidelines, France & Germany, 2019, <https://www.politico.eu/wp-content/uploads/2019/11/Conference-on-the-Future-of-Europe.pdf>.

kandidatlister til Europa-Parlamentsvalget, dvs. valglister på tværs af landegrænser.¹²

Ydermere peger Europa-Parlamentet på den tidligere belgiske premierminister og nuværende MEP for den liberale Renew-gruppe, Guy Verhofstadt, til at stå i spidsen for Konferencen.¹³ Dette er dog ikke lige populært i alle kredse, da han af mange ses som en kontroversiel person. Han er bl.a. kendt som en glødende fortaler for et mere føderalt EU.¹⁴ I et setup hvor alle europæere skal høres, og dermed også EU-modstandere og -skeptikere, kunne valget af Verhofstadt potentielt spænde ben for den omfavnende og brede dialog på tværs af alle holdninger i EU.

Rådet har grundlæggende ikke haft noget ønske om, at Konferencen skal føre til, at Traktaten åbnes. Det gælder hverken ift. proceduren med udnævnelsen af kommissionsformanden (en magt som i dag i høj grad tilfalder Rådet), eller ift. at få den lukket igen, hvilket vil kræve folkeafstemninger i flere medlemslande. Sporene fra forfatningstraktaten spøger, hvor EU nedsatte et bredt sammensat konvent og brugte år på en regeringskonference, for så at opleve, at traktaten faldt i Frankrig og Holland. Hertil kommer, at alle lande sikkert hver især vil spille ind med ønsker og ideer til traktatændringer, hvis først disse forhandlinger åbnes. Mange er skeptiske ift. om sådanne forhandlinger vil kunne lukkes igen. Hvis ikke, vil processen i stedet udstille landenes uenigheder. Rådet ønsker derfor – modsat Europa-Parlamentet – ikke, at Konferencen om Europas fremtid skal have traktatændringer som mål.¹⁵

Østrigs regering har dog eksplicit i sit regeringsprogram indskrevet, at den gerne ser, at der kommer en ny EU-Traktat, og at Konferencen kan være et oplagt format at drøfte dette i.^{16, 17} Omvendt ytrede Folketingets Europaudvalg i breve i november og december, at de så debatten om, hvordan EU bliver mere

¹² Parliament kicks off debate on the Future of Europe conference, Euractiv, 15.01.2020, <https://www.euractiv.com/section/future-eu/news/parliament-kicks-off-debate-on-the-future-of-europe-conference/>.

¹³ Guy Verhofstadt tipped to chair of Conference on the Future of Europe, The Brussels Times, 16.01.2020, <https://www.brusselstimes.com/all-news/89998/guy-verhofstadt-tipped-to-be-de-facto-chair-of-conference-on-the-future-of-europe/>.

¹⁴ The EU won't fix its democratic deficit with another top-down 'conference', The Guardian, 21.01.2020, https://www.theguardian.com/commentisfree/2020/jan/21/eu-democratic-deficit-top-down-conference-verhofstadt?CMP=share_btn_link.

¹⁵ Outcome of the Council Meeting (3746th Council meeting General Affairs), Council of the European Union, 28.01.2020, <https://www.consilium.europa.eu/media/42754/st05573-en20-vf.pdf>.

¹⁶ The new government in Austria: what to expect, The UK in a Changing Europe, 12.02.2020, <https://ukandeu.ac.uk/the-new-government-in-austria-what-to-expect/>.

¹⁷ Regierungsprogramm 2020–2024, Die neue Volkspartei, <https://www.dieneuevolkspartei.at/Programme-Statuten-Logos.html>.

demokratisk som det centrale sigte for Konferencen, og at dette godt kunne opnås inden for den nuværende traktat.¹⁸ Generelt set er det dog sparsomt, hvad medlemslandene hver især har meldt ud hvad angår traktatændringer.

Kommissionen har ligget et sted mellem Europa-Parlamentet og Rådet i spørgsmålet om traktatændringer. I deres udspil om Konferencen havde de en institutionel del, hvor Spitzenkandidaten-systemet og de transnationale lister nævnes, men ordet "traktatændringer" er udeladt i Kommissionens udspil.

Hvordan skal Konferencen konkret udføres?

Både Kommissionen og Europa-Parlamentet har i deres udspil peget på borgerdialoger, hvor forskellige emner kan debatteres og i sidste ende munde ud i konkrete anbefalinger og handling, f.eks. lovgivning, reformer eller andre tiltag. Parlamentet peger på, at de gerne ser, at der oprettes en permanent mekanisme til at engagere borgerne.¹⁹ Kommissionen peger specielt på emnespecifikke paneler, der skal samle både borgere og eksperter, som sammen skal reflektere over forskellige emner, og hvordan man bedst kan følge op på borgernes ønsker. Et *European citizens' panel* kan nedsættes og reportere til Kommissionen med lister af anbefalinger. Der er også lagt vægt på nye former for deltagelse, f.eks. via digitale platforme, der samler information og synliggør Konferencens resultater, og som kan tilgås fra alle medlemslandene. De forskellige debatter skal livestreames.

Alle EU-institutioner skal bidrage med ressourcer, her i blandt finansielle ressourcer. Kommissionen vil desuden bidrage med kvartalsvise rapporter, der skal være offentligt tilgængelige. På denne måde kan alle få indsigt i Konferencens resultater, og samtidig kan Kommissionen identificere politiske, sociale og økonomiske trends, som lovgivning herefter kan udformes ud fra. Europa-Parlamentet ser gerne, at ekspertise fra ngo'er, universiteter, forskningscentre, tænketanke mv. kan støtte og facilitere Konferencen på forskellige måder.

Konferencen skal i løbet af to år udmunde i en bred vifte af borger-input og en revidering af, om EU gør og har fokus på det, som europæerne gerne vil have. Borgernes input skal følges op af handling og håndgribelige resultater, så

¹⁸ Conference on the Future of Europe - Proposals on how to involve national parliaments, Folketinget, 20.12.2020, <https://www.eu.dk/samling/20191/almde/EUU/bilag/272/2131843.pdf>.

¹⁹ Conference on the Future of Europe: Don't mention the T word, Politico, 21.01.2020, <https://www.politico.eu/article/conference-on-the-future-of-europe-dont-mention-the-treaty-word-european-commission-parliament-ursula-von-der-leyen/>.

borgerne høres og inddrages i en vedgående demokratisk proces, som ikke blot koncentrerer sig om Europa-Parlamentsvalget. EU's institutioner vil tage borgernes feedback og forespørgsler i betragtning, når den lovgivende og politiske dagsorden skal sættes.

EU skal være ”klar som en danskvand”

I november 2019 sendte Folketingets Europaudvalg et brev til Kommissionsformand von der Leyen vedrørende den kommende Konference om Europas fremtid.²⁰ Her blev der lagt særlig vægt på vigtigheden af at inddrage de nationale parlamenter i forløbet, så der også skabes et nationalt ejerskab over processen og de endelige resultater. Europaudvalget foreslog tre essentielle emner, når man skal diskutere europæisk demokrati og Europas fremtid:

1. Retsstaten samt fundamentale rettigheder og værdier
2. Transparens i lovgivningsprocessen
3. De nationale parlameters rolle i europæisk lovgivning

Europaudvalget understregede også i brevet, at diskussionerne ikke skal handle om institutionelle indretninger, såsom traktatændringer, men derimod politiske spørgsmål.

I december 2019 sendte Folketingets Europaudvalg endnu et brev – nu et åbent brev til de europæiske institutioner med forslag til, hvordan man kunne involvere de nationale parlamenter.²¹ Hertil foreslog det danske Parlament seks initiativer på baggrund af Kommissionens ønske om *active subsidiarity*, dvs. et skærpet fokus på brug af subsidiaritetsprincippet: Beslutninger skal kun træffes på EU-niveau, hvis ikke der kan reguleres lige så effektivt på nationalt niveau.²² Disse seks forslag kan ses som endnu et udtryk for, at traktatændringer ikke skal være en del af Konferencen om Europas fremtid, hvis det står til et flertal i det danske Folketing.

²⁰ Brev af 15/11-19 til Mrs. Von der Leyen, Folketinget, 15.11.2019, <https://www.eu.dk/samling/20191/almde/EUU/bilag/272/2131845.pdf>.

²¹ Conference on the Future of Europe - Proposals on how to involve national parliaments, Folketinget, 20.12.2020, <https://www.eu.dk/samling/20191/almde/EUU/bilag/272/2131843.pdf>.

²² Report of the Task Force on Subsidiarity, Proportionality and “Doing Less More Efficiently”, European Union, 10.06.2018, https://ec.europa.eu/dcommission/sites/beta-political/files/report-task-force-subsidiarity-proportionality-and-doing-less-more-efficiently_en.pdf.

Danske parlamentarikere har derfor umiddelbart vist interesse for Konferencen men også gjort klart, at de ikke ser, at Konferencen skal udmunde i en traktatændring.

I et notat fra den 14. januar 2020 udtrykte den danske regering, at den aktivt ville medvirke til at forsøge at præge rammerne for Konferencen og dens indhold.²³ Ydermere lagde regeringen vægt på, at Konferencen bør have fokus på at levere konkrete, politiske resultater gennem EU-samarbejdet, herunder de strategiske prioriteter, som tidligere er vedtaget af Det Europæiske Råd. Regeringen understregede i notatet endnu engang, at Konferencen ikke bør fokusere på "abstrakte institutionelle diskussioner" og/eller traktatændringer.²⁴

Ifølge udenrigsminister Jeppe Kofod er der brug for større åbenhed i EU, bl.a. ift. lovgivningsprocessen, og at han agter at presse på for dette i forbindelse med Konferencen for Europas fremtid. Kofod har udmeldt, at han vil samle en såkaldt åbenhedskoalition på tværs af medlemslande og EU-institutioner, og EU skal være "klar som en dansk vand", hvilket han annoncerede på Twitter den 27. februar.²⁵

Fremtiden for Konferencen om fremtiden

Den ansvarlige kommissær, Dubracka Šuica, bekræftede i midt april 2020 til Financial Times, at den formelle lancering af Konferencen ville blive udsat fra den planlagte dag, Europadagen 9. maj 2020, til i hvert fald september.²⁶ Her udmeldte Šuica, at Konferencen nu skal bruges til at diskutere sundhed og EU's respons på coronakrisen og tilføjede, at det var muligt, at borgerne ville have en traktatændring, men at det vil blive en meget svær proces. Således åbnede kommissæren døren på klem for de traktatændringer, som Kommissionen ellers havde været afvisende overfor. Holdningsskiftet kan tilskrives coronakrisens konsekvenser for EU-medlemslandene, der har gjort det aktuelt at tale om, hvordan sundhedsområdet skal håndteres i EU-regi fremadrettet. På den anden side tog Šuica også afstand fra debatten om Spitzenkandidaten-systemet, og anså

²³ Rådsmøde (almindelige anliggender) den 28. januar 2020 – Samlenotat, Udenrigsministeriet, 14.01.2020, <https://www.eu.dk/samling/20191/raadsmoede/569616/bilag/1/2135186.pdf>.

²⁴ Referat af 18. europaudvalgsmøde, Folketinget, 2020, <https://www.eu.dk/samling/20191/almdel/EUU/bilag/405/2149705.pdf>.

²⁵ Jeppe Kofod, Twitter, 27. februar 2020, <https://twitter.com/JeppeKofod/status/1233003701348061187>.

²⁶ Coronavirus re-sets agenda for Conference on Future of Europe, Financial Times, 13.04.2020, <https://www.ft.com/content/b7fd7f3c-e97b-4d96-870e-907cef8985d1>.

ikke længere dette som noget, der ville være relevant at have på dagsordenen: "I am sure that nobody will be interested in the Spitzenkandidaten system".²⁷

Planlægningen af Konferencen er mere eller mindre gået i stå for nu, hvilket udenrigsminister Jeppe Kofod også bekræftede i et svar til Europaudvalget den 30. april 2020. Her fremgik det, at drøftelsen om Konferencen har ligget stille i Rådet siden begyndelsen af marts grundet coronakrisen.²⁸

Konferencen kommer uden tvivl til at skulle favne nogle andre debatter, end det oprindeligt var tiltænkt på grund af coronakrisen. Som nævnt ovenfor var de oprindelige emner europæiske værdier, demokratiske og institutionelle aspekter af EU, miljø og klima, social retfærdighed og lighed, økonomi og beskæftigelse, digitalisering, sikkerhed og EU's rolle i verden. I lyset af coronakrisen, må det nu forventes, at debatten om sundhed og genopretningen af Europa står til at blive det primære udgangspunkt for Konferencen.

Konferencen har derfor potentiale til at blive et forum, hvor man kan diskutere de store udfordringer, som EU står over for og som en slags evaluering af EU's respons på coronakrisen, når situationen med Covid-19 er stabiliseret. At Konferencen kan blive et forum til at snakke om genopretningen af EU efter corona, slog Angela Merkel også fast, da hun på en fælles pressekonference med Macron den 18. maj 2020 nævnte Konferencen om Europas fremtid. Genopretningsfonden på de 500 mia. euro var et svar på den korte bane, og som en del af et mere langsigtet svar på krisen kunne Konferencen danne rammen for en dialog om, hvordan fremtidens EU skal se ud.²⁹ I den forbindelse blev traktatændringer også nævnt, ligesom det blev nævnt i en spørgetime i det tyske parlament, hvor Merkel understregede, at traktatændringer aldrig må blive et tabu.³⁰ Dette skal også ses i lyset af tyske forfatningsdomstols afgørelse om, at Den Europæiske Centralbanks opkøb af obligationer er i strid med den tyske forfatning. Afgørelsen kan føre til en styrkelse af den fælles finanspolitik i EU (den tyske forfatningsdomstol vil ikke skulle tage stilling til finanspolitiske initiativer), men ifølge Tyskland åbner EU-traktaten ikke for dette.

²⁷ Coronavirus re-sets agenda for Conference on Future of Europe, Financial Times, 13.04.2020, <https://www.ft.com/content/b7fd7f3c-e97b-4d96-870e-907cef8985d1>.

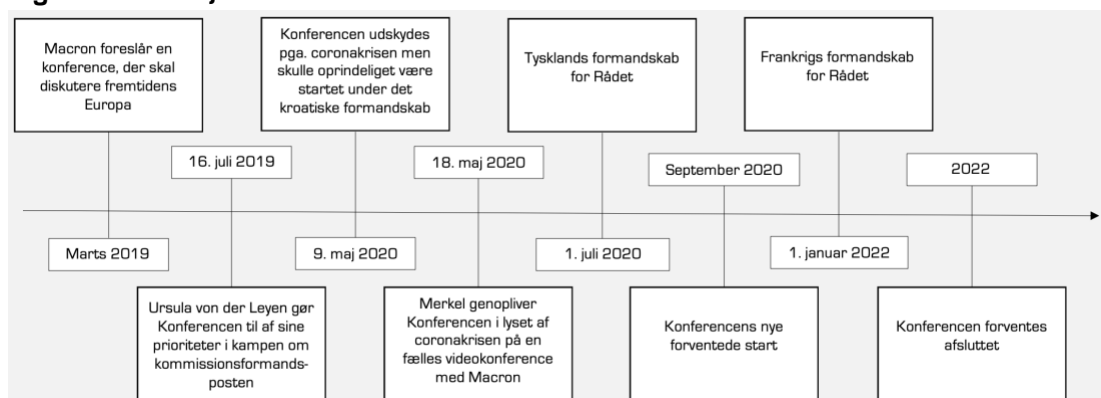
²⁸ EUU alm. del – svar på spørgsmål 204 fra Eva Kjer Hansen (V) stillet d. 27. april 2020 til udenrigsministeren, Folketingets Europaudvalg, 30.04.2020, <https://www.ft.dk/samling/20191/almDEL/euu/spm/0/svar/1655048/2184273.pdf>.

²⁹ Overcoming the crisis united and emerging from it stronger, The Federal Chancellor, 18.05.2020, <https://www.bundeskanzlerin.de/bkin-en/news/statement-nach-corona-kabinett-1754044>.

³⁰ Plenarprotokoll 19/159, Deutscher Bundestag, 13.05.2020, <https://pdok.bundestag.de/index.php?start=pp>

Det roterende formandskab for Det Europæiske Råd skifter desuden i den sidste halvdel af 2020, hvor Tyskland overtager det fra Kroatien. Det kommer derfor til at være Merkel, der skal skyde Konferencen i gang på ny. Ifølge den tyske europaminister Michael Roth arbejder man i Berlin hårdt på at finde et kompromis om Konferencen. Forventingerne er, ifølge Roth, "extremely high" i Europa-parlamentet, men Rådet er endnu langt fra politisk konsensus.³¹ Konferencen forventes at blive afsluttet under det franske formandskab i 2022, hvorfor Macron kan sætte sit præg på den Conference, som han oprindeligt var initiativtager til. Nedenfor har vi samlet en oversigt over, hvad vi ved om det forløbet for Konferencen.

Figur 1. Tidslinje

Kilde: Tænk tanken EUROPA.

³¹ Politico Brussels Playbook: Monster's back – Italy's plea – Court Wars, Politico, 26.05.2020, <https://www.politico.eu/newsletter/brussels-playbook/politico-brussels-playbook-monsters-back-italys-plea-court-wars/>